

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра історіографії, джерелознавства та археології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

А. В. Пантелеймонов_

“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
_____ **Релігієзнавство** _____
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ бакалавр _____

галузь знань _____ 03 гуманітарні науки _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 032 Історія та археологія _____
(шифр і назва)

освітня програма _____ 032 Історія та археологія _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____ Історія та археологія _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____
(обов’язкова / за вибором)

факультет _____ Історичний факультет _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою історичного факультету
(інституту, центру)

“ 25 ” _____ червня _____ 2018__ року, протокол № 6__

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)

Каплін Олександр Дмитрович докт. істор. наук, професор

Програму схвалено на засіданні кафедри історіографії, джерелознавства та археології

Протокол від “ 24 ” _____ травня _____ 2018__ року № 9__

Завідувач кафедри історіографії, джерелознавства та археології
(Посохов С. І.)

(прізвище та ініціали) (підпис)

Програму погоджено методичною комісією історичного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна
дисципліна

Протокол від “ 08 ” _____ червня _____ 2018__ року № 10__

Голова методичної комісії історичного факультету _____

(підпис) Тумаков О. І.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Релігієзнавство” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

бакалавр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напряму) 032 Історія та археологія

спеціалізації історія

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Курс “Релігієзнавство” загальним курсом для студентів 3-го курсу історичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, мають отримати кваліфікацію “бакалавр”.

Релігія є складним духовно-соціальним творенням. Від найдавніших часів до сьогодення вона існує як форма суспільної свідомості, певний вид духовно-практичного освоєння світу, раціонального й ірраціонального мислення і пізнання буття. В різних історичних умовах релігія виконувала роль провідного чинника інтеграції, стабілізації, збереження і зміцнення існуючих соціальних систем, консолідації та централізації державно-політичних режимів, формування етно-конфесійних спільнот, етногенезу та національно-визвольної боротьби, спілкування і взаєморозуміння людей.

Як особливий складовій системи духовної діяльності людей, релігії належить важлива культурно-історична роль. Релігія – явище всесвітнє, різнопланове й багатозначне. Збагнути всю складність релігійного феномену допомагає релігієзнавча наука.

Предметом навчального курсу є дослідження: походження, закономірностей розвитку, структури, функціонування релігійного комплексу; механізму формування релігійної свідомості та характеру відображення в ній соціального буття; видів класифікації релігій та її позитивного впливу на життєдіяльність людини.

Мета: підвищити рівень світоглядно-гуманітарної культури студентів, розширити і поглибити їх знання про людину і суспільство шляхом систематизованого викладання знань про сутність і природу релігії, її структуру і зміст, закономірності виникнення та розвитку, особливості функціонування та еволюції, про роль релігії в історії та духовному житті людства загалом і українського народу зокрема, для чого ознайомити студентів з причинами та джерелами походження, історичними умовами та обставинами виникнення релігії як особливого духовного і суспільного феномену людства, складного соціально-історичного явища, розкрити її сутність, структуру та зміст, висвітлити еволюцію її різних типів та форм, історію та особливості віровчення, культу і церковної організації різноманітних релігій та релігійних систем (вірувань, конфесій) світу, з'ясувати соціальні функції та місце релігії в духовному житті людини і суспільства. Зокрема, мета: ознайомити студентів з історією Вселенського християнства й поширення його конфесій в Україні, їхньою роллю і місцем у духовній культурі, релігійному та суспільному житті українського народу. Разом з тим, метою предмету нормативного навчального курсу “Релігієзнавство” є викладання проблем не лише теорії та історії релігії, а й вільнотлумачення (вільної думки щодо релігії), сприяючи цим формуванню плюралістичної свідомості студентської молоді, прищепленню їй культури громадянського співжиття, толерантності у ставленні до людей різних ідейних переконань.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

– визначити предмет та структуру навчальної дисципліни “Релігієзнавство”, для чого з'ясувати, насамперед у чому полягає об'єкт та предмет релігієзнавства як особливої

галузі богословсько-теологічного та гуманітарного знання, спеціальної комплексної (полідисциплінарної) науки про релігію та відповідної навчальної дисципліни, дати характеристику головним формам релігієзнавства та висвітлити їх дисциплінарну структуру, зокрема розкрити зміст таких важливих тематичних релігієзнавчих розділів академічного релігієзнавства, як теоретичне та історичне релігієзнавство;

- дати характеристику предмету, структури, методології та методики викладу академічного релігієзнавства, його тематичних розділів у змісті даної навчальної дисципліни, розкрити її **міждисциплінарні зв'язки** з іншими галузями гуманітарного знання, дисциплінами культурологічно-релігієзнавчого спрямування (історія, історія України, філософія, історія філософії, філософія релігії, соціологія, соціологія релігії, психологія, психологія релігії, антропологія, антропологія релігії, етнологія, етнологія релігій, демографія, демографія релігій, географія, географія релігій, герменевтика, феноменологія, біблієзнавство, феноменологія релігії, компаративістика, компаративне релігієзнавство, порівняльна міфологія, мовознавство, літературознавство, лінгвістичне релігієзнавство, фольклористика, культурологія, культурологія релігії, українознавство, історія української та зарубіжної культури, етика, естетика, мистецтвознавство, політологія, політологія релігії);

- розглянути загальні питання теоретичного релігієзнавства, що стосується проблем теорії релігії, насамперед аналізу самого поняття “релігія” та пов'язаних з ним понять “Бог”, “віра”, особливостей функціонування релігії у свідомості людини;

- дати студентам знання, що стосуються розуміння сутності релігії як форми індивідуальної та суспільної свідомості, її особливостей та характерних рис, її місця у системі духовної культури людства;

- з'ясувати причини походження та історичні обставини виникнення релігії;

- розкрити соціальні функції та вказати на місце релігії в сучасному світі, її роль у духовному відродженні нашого суспільства;

- розглянути проблематику історичного релігієзнавства, що охоплює питання історії релігії, для чого дати характеристику первісних релігійних вірувань та ранніх форм релігії, родоплемінних культів та племінних релігій, архаїчних етнічних та сучасних національно-державних релігій світу, а також світових релігій (буддизму, ісламу, християнства) і сучасного релігійного модернізму (неорелігій, НРТ, НРР);

- ознайомити студентів з основним змістом міфологічної творчості народів світу, різноманітних релігійних оповідей та притч, священних книг (Святого Письма та Святого Переказу) релігій, зокрема таких, як “Книга мертвих” давньоєгипетської релігії, Веди індуїзму, Талмуд іудаїзму, Трипітака та інші буддійські тексти і книги, християнська Біблія, Коран і Суна в ісламі тощо, що увійшли у світову духовну культуру людства як її визначні пам'ятки;

- викласти історію християнства, виникнення в ньому різних напрямів і конфесій;

- проаналізувати відмінності між ними, особливості їхнього віровчення, культу та церковної організації;

- висвітлити історію релігії в Україні та сучасний стан релігійного життя в ній, звертаючи особливу увагу на навчальну проблему “Християнство в Україні: історія і сучасність”;

- простежити історію поширення в Україні православ'я, католицизму, греко-католицизму, протестантизму та їхніх міжконфесійних взаємовідносин;

- висвітлити сучасний стан діючих в Україні основних християнських конфесій;

- показати значення християнської духовності для розвитку духовної культури та моралі українського народу, формування його самобутніх традицій і звичаїв;

- розкрити роль християнства і його Церкви в Україні як важливого чинника збереження національної ідентичності українців та розвитку їхньої самосвідомості, як необхідної умови єдності українського суспільства;

- з'ясувати роль і місце вільнодумства (вільної думки щодо релігії) в історії духовної культури народів світу;
- у підсумку розкрити зміст понять “віротерпимість”, “свобода віросповідання” та принципу свободи совісті й вказати на значення їх законодавчої реалізації як необхідної вимоги духовного життя у демократичному суспільстві.

1.3. Кількість кредитів – 2.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-й
Семестр	
5-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
0 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
58 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

В результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- головні проблеми теорії та історії релігії, зокрема, плюралізм поглядів на природу та сутність релігії, її структуру та зміст в сучасному релігієзнавстві;
- закономірності виникнення та особливості наступної історичної еволюції релігії;
- специфіку її функціонування як особливого духовного і суспільного феномену;
- відомі типи та історичні форми релігії, зокрема її первісні та ранні форми, родоплемінні культи та племінні релігії;
- наступну історію розвитку феномену релігії у формі ранніх (архаїчних) та пізніх етнічних релігій, сучасних національно-державних релігій, світових релігій та релігійного модернізму (НРТ);
- специфіку основних напрямів Вселенського християнства;
- головні віхи та події в історії поширення й функціонування його конфесій в Україні;
- особливості їх віровчення, культу та церковної організації;
- зміст їх діяльності та внесок у національно-державний й духовно-культурний розвиток українського суспільства;
- принцип сподоби совісті та історію його законодавчої реалізації й правового регулювання в різних країнах світу, зокрема зміст Закону України “Про свободу совісті та релігійні організації”.

Вміти самостійно аналізувати:

- зміст теорії та історії релігії, зокрема, головні релігієзнавчі концепції;
- особливості віровчення, культу та церковної (конфесійної) організації різноманітних релігій світу, їх місце в історії духовного розвитку людства;
- різноманітні події з історії та сучасного життя християнських конфесій в Україні,
- сучасний стан реалізації на практиці українського законодавства про свободу совісті та релігійні організації;
- проводити порівняльний аналіз їхніх конфесійних відмінностей місця і ролі в духовно-релігійному, культурному та суспільному поступі українського народу.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теорія та історія релігії.

Тема 1. Релігієзнавство як галузь знання, наука і навчальна дисципліна

Релігієпізнання та релігієзнавство. Релігієзнавство – важлива галузь богословсько-теологічного, філософського і конкретно-наукового гуманітарного знання. Його місце та роль у системі суспільних і гуманітарних наук та богословсько-теологічному комплексі. Релігія як об'єкт та предмет релігієпізнання та релігієзнавства.

Релігієпізнання, релігієзнавство і духовна культура. Історичні форми релігієпізнання та головні форми релігієзнавства. Їх спільний об'єкт та різні предмети. Релігієзнавство і теологія (богослов'я). Богословсько-теологічний і релігійно-філософський теїзм. Конфесійне, богословсько-теологічне та релігійно-філософське релігієзнавство.

Визначення предмету та об'єкту академічного, неконфесійного філософського та конкретно-наукового релігієзнавства.

Предмет (проблематика) теорії релігії як вивчення найбільш суттєвого, спільного, загального в ній. Історія релігії як вивчення конкретного, специфічного, особливого в ній.

Виникнення (сер. XIX ст.) та становлення (др. пол. XIX – поч. XX ст.) релігієзнавства як відносно самостійної, виокремленої, багатодисциплінарної галузі гуманітарного знання на межі філософії, історії, психології, соціології, феноменології, антропології, етнології (етнографії), лінгвістики (мовознавства), порівняльної міфології, фольклористики, герменевтики, археології та інших наук. Засновники та видатні представники дослідження проблем релігієзнавства.

Релігієзнавство, вільнодумство і атеїзм.

Тематична (теорія та історія релігії) та дисциплінарна структура сучасного академічного (теоретичного та історичного) релігієзнавства; засновники та представники його окремих дисциплін.

Загальний зміст (проблематика) сучасного академічного релігієзнавства та особливості змісту (проблематики) складових дисциплін (релігієзнавчих наук) його структури (філософії релігії, соціології релігії, психології релігії, феноменології релігії, історії релігії, компаративного та лінгвістичного релігієзнавства тощо). Головні релігієзнавчі категорії, поняття та терміни.

Методологічні засади сучасного академічного релігієзнавства: принципи наукової об'єктивності та неупередженості, плюралізму, історизму, толерантності та гуманізму. Методологічні функції релігієзнавства щодо окремих гуманітарних і природничих наук. Плюралізм методології філософії релігії та її методологічні функції як серцевини теоретичного релігієзнавства, релігієзнавчої метатеорії щодо конкретних релігієзнавчих дисциплін.

Релігієзнавство як навчальна дисципліна. Мета, завдання, специфіка вивчення та джерелознавча база цього курсу. Предмет та структура навчального курсу релігієзнавства.

Методологічні засади його викладання та вивчення: принципи наукової об'єктивності, конкретно-історичної послідовності, плюралізму, толерантності та гуманізму.

Тема 2. Поняття релігії та плюралізм поглядів на її феномен у релігієзнавстві.

Предмет теорії релігії (визначення предмету теорії релігії). Розкриття сутності та змісту головних релігієзнавчих понять: “релігія”, “Бог”, “віра”. Етимологія поняття “релігія”. Поняття релігії як складного духовного та суспільного феномена. Сутність, природа та зміст релігії.

Богословське та світське (філософське, наукове) розуміння релігії.

Особливості сучасного наукового методу пізнання релігії. Плюралізм поглядів на сутність, природу та зміст релігії в сучасному академічному релігієзнавстві як зіставлення різних поглядів на з'ясування сутності (сутнісних ознак) релігії, джерел (причин) її походження, змісту. Головні сучасні релігієзнавчі концепції визначення характеру (сутності) та походження (природи) релігії.

Основні типи наукових та богословських теорій виникнення релігії.

Тема 3. Релігія як духовне та соціально-історичне явище.

Релігія як особливий духовний і суспільний феномен, форма індивідуальної та суспільної свідомості, галузь духовної культури людства, складне соціально-історичне явище.

Релігія і духовність: релігія як духовний феномен людства.

Багатоманітність релігій світу, релігійні конфесії, різноманітність їх віровчення та культу. Методологічні засади класифікації сучасних релігій світу.

Типи та історичні форми релігії.

Структура релігії та її головні складові елементи.

Релігійний культ як релігійна обрядовість. Основні типи релігійних організацій.

Функції релігії.

Тема 4. Походження, первісні та ранні форми релігій. Родоплемінні культу та архаїчні релігії.

Проблема походження релігії.

Первісні форми релігії (первісні релігійні вірування).

Ранні форми релігії.

Родоплемінні релігійні культу, їх особливості та характерні ознаки.

Племінні релігії як перехідна форма до етнічних релігій.

Ранні етнічні (архаїчні) релігії та їх загальна характеристика. Архаїчні етнічні релігійні системи (ранні етнічні релігії) стародавнього світу.

Тема 5. Етнонаціональні релігії.

Пізні етнічні релігії, їх загальна характеристика та еволюція до сучасних національних (національно-державних) релігій.

Класифікація національних релігій, їх особливості та характерні риси. *Іудаїзм. Зороастризм. Мандеїзм. Індуїзм. Джайнізм. Сикхізм. Конфуціанство. Даосизм. Синтоїзм*

Тема 6. Світові релігії: буддизм, іслам.

Обумовленість, обставини та історія виникнення світових релігій, їх особливості та характерні ознаки, регіони поширення.

Буддизм як світова релігія, умови його виникнення та розвитку.

Іслам як світова релігія завершеного монотеїзму.

Розділ 2. Історія християнства, релігійний модернізм. Релігія в Україні. Релігія та проблема свободи совісті

Тема 7. Християнство як світова релігія.

Соціально-історичні передумови та ідейні джерела виникнення християнства. Біблія і апокрифи.

Соціально-економічні, політичні та духовні (ідеологічні) передумови формування християнства.

Ідейні джерела християнського віровчення. Богословська, міфологічна, та історична концепції щодо трактування особи Ісуса Христа як основоположника християнства. Новозавітна література про Христа.

Біблія як священна книга (Святе Письмо).

Еволюція християнства. Вчення ранніх християн. Формування їх церковної організації. Християнські громади і держава.

Історія церковних розколів у світовому християнстві та складання його основних напрямів. Несторіанство. Перший розкол у християнстві як його поділ на діофізитів та монофізитів. Давні східні, монофізитські (нехалкідонські) церкви. Утворення самостійних церков.

Другий розкол у християнстві. Поділ християнства на західну та східну гілки. Православ'я. Католицизм.

Третій розкол у християнстві. Церковна Реформація і виникнення протестантизму.

Тема 8. Головні напрями християнства.

Головні напрями християнства: православ'я, католицизм, протестантизм. Основи їх віровчення, культу та церковної організації.

Православ'я як напрям християнства. Основи віровчення, культу та церковної організації православ'я. Автокефальні та автономні церкви Вселенського православ'я. Помісні православні церкви.

Католицизм як напрям християнства. Філософські основи католицизму (схоластика, томізм, неотомізм), особливості його віровчення, культу та організаційної структури. Ватикан і папство. Церковні унії та уніатство як вияв "східної політики" Ватикану.

Протестантизм як напрям християнства, особливості віровчення, культу та церковної організації. Реформація й утворення протестантських церков (конфесій).

Всесвітні релігійні центри протестантизму. Екуменічний рух (екуменізм) та Всесвітня Рада Церков (ВРЦ) як його центр у протестантизмі.

Тема 9. Новітні релігії, релігійні течії та рухи.

Причини виникнення релігійного модернізму – різноманітних новітніх релігійних культів.

Релігія і містика. Різновиди містицизму нового часу.

Класифікація головних типів (напрямів, груп) релігійного модернізму (неорелігій, НРТ, НРР) та характеристика діяльності їх міжнародних релігійних організацій.

Неохристиянство. Неоорієнталізм. Езотеричні об'єднання. Сайєнтологічний, сцієнтичний напрям.

Новітні релігійні течії та організації в Україні, їх особливості та класифікація.

Тема 10. Релігія в Україні – від язичництва до християнства.

Релігійні вірування (язичницькі культи) східнослов'янських племен у дохристиянську епоху.

Поширення християнства на землях східних слов'ян в I–X ст.

Християнство у Київській Русі.

Еволюція християнства в Україні у XIII–XV ст. Історія православної церкви в Україні у XVI–XVIII ст. Українська церква за часів козаччини. Православна церква в українській козацькій державі. Період самостійного існування Української Православної Церкви (до 1686 р.). Особливості життєдіяльності українського православ'я у складі РПЦ (кін. XVII–XVIII ст.). Початок синодального періоду в історії РПЦ.

Особливості життєдіяльності українського православ'я у складі РПЦ у XIX – поч. XX ст.

Католицизм та греко-католицизм в історії українського християнства у XIX–XX ст.

Українська греко-католицька церква: історія і сучасність.

Історія протестантизму в Україні. Сучасний неопротестантизм в Україні.

Становище та міжконфесійні проблеми українського християнства в сучасних умовах.

Тема 11. Релігія і духовна культура.

Релігія як феномен (галузь) духовної культури.

Вільнодумство в історії духовної культури.

Форми вільнодумства: скептицизм, пантеїзм, деїзм, атеїзм.

Головні історичні етапи у розвитку вільнодумства.

Сучасне вільнодумство, його особливості та характерні риси.

Вільнодумство в Україні, історичні етапи його розвитку та особливості.

Тема 12. Свобода совісті, її законодавче забезпечення та правове регулювання.

Історія виникнення та основні етапи еволюції поняття “свобода совісті”. Його співвідношення з поняттями “віротерпимість”, “свобода віросповідання”. Суть поняття “свобода совісті” та його основні принципи. Богословське, філософське та юридичне розуміння свободи совісті. Наукове розуміння свободи совісті.

Релігія і церква в системі державно-правових відносин. Свобода релігійної організації: принципи реєстрації і регламентації діяльності. Місіонерська діяльність. Євангелізація і прозелітизм, їх правове регулювання. Міжнародні правові документи, що регулюють питання свободи совісті.

Соціальне, юридичне, економічне, ідеологічне забезпечення свободи совісті в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Заочна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	ла б.	і нд.	с .р.
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Теорія та історія релігії.						
Тема 1. Релігієзнавство як галузь знання, наука і навчальна дисципліна	4	2				2
Тема 2. Поняття релігії та плюралізм поглядів на її феномен у релігієзнавстві	4	2				2
Тема 3. Релігія як духовне та соціально-історичне явище	4	2				2
Тема 4. Походження, первісні та ранні форми релігії. Родоплемінні культи та архаїчні релігії	8	2				6
Тема 5. Етнонаціональні релігії	12	4				8
Тема 6. Світові релігії: буддизм, іслам	12	4				8
Разом за розділом 1.	44	16				28
Розділ 2. Християнство, релігійний модернізм. Релігія в Україні. Релігія та проблема свободи совісті.						
Тема 7. Християнство як світова релігія	8	4				4
Тема 8. Головні напрями християнства	10	4				6
Тема 9. Новітні релігії, релігійні течії та рухи	10	2				8

<u>Тема 10.</u> Релігія в Україні – від язичництва до християнства	6	2				4
<u>Тема 11.</u> Релігія і духовна культура	6	2				4
<u>Тема 12.</u> Свобода совісті, її законодавче забезпечення та правове регулювання	6	2				4
Разом за розділом 2	46	16				30
Усього годин	90	32				58

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Зміст самостійної роботи	К-сть годин	Форма контролю
1.	Релігієзнавство як галузь знання, наука і навчальна дисципліна	2	Співбесіда, есе, індивідуальний проект
2.	Поняття релігії та плюралізм поглядів на її феномен у релігієзнавстві	2	Співбесіда, есе, індивідуальний проект
3.	Релігія як духовне та соціально-історичне явище	2	Співбесіда, есе, індивідуальний проект
4.	Походження, первісні та ранні форми релігії. Родоплемінні культи та архаїчні релігії	4	Співбесіда, есе, індивідуальний проект
5.	Етнонаціональні релігії	6	Співбесіда, есе, індивідуальний проект
6.	Світові релігії: буддизм, іслам	8	Співбесіда, есе, індивідуальний проект
7.	Християнство як світова релігія	6	Співбесіда, есе, індивідуальний проект
8.	Головні напрями християнства	6	Співбесіда, есе, індивідуальний проект
9.	Новітні релігії, релігійні течії та рухи	8	Співбесіда, есе, індивідуальний проект
10.	Релігія в Україні – від язичництва до християнства	6	Співбесіда, есе, індивідуальний проект
11.	Релігія і духовна культура	4	Співбесіда, есе, індивідуальний проект
12.	Свобода совісті, її законодавче забезпечення та правове регулювання	4	Співбесіда, есе, індивідуальний проект
РАЗОМ		58	

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання на вибір:

- Підготовка виступу, доповіді, реферату з теми;
- Написання есе, виконання індивідуального творчого завдання.

7. Методи контролю

Співбесіда, виконання індивідуальних завдань, есе, письмова контрольна робота, письмова залікова робота.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзамен (залікова робота)	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	
Т 1-2	Т 3-6	Т 6-7	Т 8-12			
10	10	10	10		40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

- Абрамович С., Тілло М., Чікарькова М.* Релігієзнавство. – К.: Декор, 2004. – 528 с.
- Академічне релігієзнавство: Підручник / За наук. ред. проф. А.М. Колодного. – К.: Світ Знань, 2000. – 862 с.
- Головащенко С.І.* Біблієзнавство. Вступний курс: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 496 с.
- Головащенко С.І.* Історія християнства: Курс лекцій: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1999. – 352 с.
- Історія релігії в Україні: Навч. посібник / За ред. А.М. Колодного, П.Л.Яроцького. – К.: Знання, КОО, 1999. – 735 с.

- Історія церкви та релігійної думки в Україні: Навч. посібник: У 3 кн. – К., 1994.
- Історія і теорія релігії та вільнодумства: Навч. посібник / За ред. М.М. Заковича. – К., 1996.
- Калінін Ю.А., Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство: Підручник. – К.: Наук. думка, 1999. – 252 с.
- Кислюк К.В., Кучер О.М. Релігієзнавство: Підручник. – К.: Кондор, 2004. – 396 с.
- Кислюк К.В., Кучер О.Н. Религиоведение: Учебник. – Ростов н/Д: Фенікс; Харьков: Торсинг, 2004. – 512 с.
- Петрушенко В.Л., Петрушенко О.П., Скалецький М.П. Релігієзнавство: Навч. посібник. – Львів: Новий світ – 2000, 2005. – 420 с.
- Релігієзнавство: Навч. посібник / За ред. С.А.Бублика. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 496 с.
- Релігієзнавство: Підручник / За ред. В.І. Лубського, В.І. Теремка. – К.: Вид. центр “Академія”, 2007. – 408 с.
- Релігієзнавство / За ред. М.Ф. Рибачука. – К.: Освіта, 1997. – 239 с.
- Ходькова Л.П. Релігієзнавство: Підручник. – Вид. 2-е, доп. – Львів: Афіша, 2003. – 356 с.
- Юрій Н.Ф. Релігієзнавство. – К.: Декор, 2006. – 408 с.
- Яроцький П.Л. Релігієзнавство. – К.: Кондор, 2004. – 308 с.
- Яртісь А. В., Васьків А. Ю. Релігієзнавство. – Львів, 2010.

Допоміжна література

- Библия. Книги Священного Писания Ветхого и Нового Завета.- М.: Изд. Моск. Патр., 1988.- 1372 с.
- Новый Завет.- Введенская Оптина Пустынь. Репринт. воспроизв. изд. 1876 г. (или другое изд. на церк.-сл. яз.).
- Біблійний атлас: Наочний посібник для цікавих до Біблії. – К.: Сетекс-ЛТД, 1994. – 119 с.
- Кимелев Ю.А. Философия религии: Систематический очерк. – М.: Изд. Дом “Nota Bene”, 1998. – 424 с.
- Лубський В.І., Козленко В.М., Горбаченко Т.Г. Соціологія релігії: Курс лекцій. – К.: Фітосоціоцентр, 1999. – 204 с.
- Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О. Географія релігій: Навч. посібник. – К.: АртЕК, 1999. – 504 с.
- Полный Православный богословский энциклопедический словарь. Репринт, изд.- М.:Возрождение, 1992. Т.1.- 1119 с; Т.2.- С.1130-2463.
- Порублев Н.В. Культы и мировые религии. – М.: Благовестник, 1999. – 336 с.
- Релігія в сучасному світі: Матеріали до курсу релігієзнавства / За ред. Г.Зімоня; з пол. перекл. Г.Теодорович. – Львів: Свічадо, 2007. – 504 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Мультимедійний проектор, діaproектор, диски, відеофільми, інтернет ресурси, електронні ресурси бібліотек.

Порталы и сайты о разных религиозных конфессиях и религии [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.links-guide.ru/religioznye-portaly>

Все о мировых религиях [Електронний ресурс] – Режим доступу:
www.religiya.su/

Запрошуємо в Ізраїль [Електронний ресурс]. – Режим доступу
: <http://www.welcome-israel.ru/54.html>.